

مهد خلقت

نگاهی به رویکرد اسلام نسبت به تربیت فرزند از دیدگاه حجت الاسلام پناهیان

مریم ضامنی

این دادنه‌ما خلاصه شده ۱۹ قسمت از برنامه سمت خدا با موضوع «تربیت دینی» در سال ۸۸ و ۱۲ قسمت دیگر با همین موضوع در سال ۹۰ و ۹۱ با حضور حجت‌الاسلام والمسلمین علیرضا پناهیان است.

منتشر شده در هفته‌نامه پنجره، شماره ۱۵۲

- ۱ به‌خاطر تشویق و تنبیه‌های فوری، آزادی عمل آن‌ها را گرفته‌اند
- ۲ رفتارها را به زور در شخص می‌خواهند حتی اگر نهادینه نشده باشند (مثل درخت کریسمس که خودش گل ندارد و به زور به آن اوپران می‌کنند)
- ۳ با آزاد کردن گناهانی مثل قمار و مشربوب، کرامت و شخصیت افراد را تنزیل می‌دهند و دیگر قانونمندی آنان به‌خاطر بی‌خاصیت‌شان است
- ۴ در آن جامع‌نویسی بی‌شرعیت مطرح است
- ۵ با جاذبه‌های فریبنده و تحقیرها و توهین‌ها، اسارت روانی برای شخص ایجاد می‌کنند

تفاوت با غرب

دین

برنامه‌ای برای خودشکوفایی انسان در اوج آزادی

تربیت

پرورش کسی یا چیزی که آگاهی و استقلال ندارد (لغوی) - تأثیرگذاری بر روی یک انسان مستقل و آگاه (اصطلاحی)

تربیت دینی

هدایت و کمک کردن شخص برای رشد کامل

اساس تربیت

والدین

۱. شما مالک و صاحب اختیار فرزندان نیستید و باید استقلال آن‌ها را به رسمیت بشناسید و به او اعلام کنید باید به او فرصت انتخاب داده شود تا روی پای خودش انسان خوبی باشد
۲. رفتارهای خوب بی‌پشتوانه فرزندانمان از ریشی ندارد؛ نباید تحت فشار رفتار خوبی از خود نشان دهند و آنسانیت آن‌ها خراب شود؛ آن‌ها در نهایت با خدای طرف هستند نه با شما!
۳. فرزندان نیز باید مسئولیت رشد خودشان را بپذیرند
۴. تربیت تدریجی است و احتیاج به صبر دارد؛ اگر از اخلاق ما سوء استفاده کردند، باید مهلت دهید تا رشد کنند
۵. باید با فرزندان طوری رفتار کنید که انگار معلم مهد هستید و صاحب او (خدا) برای بازخواست ایستاده است
۶. شما برای تربیت فقط ۱۴ سال وقت دارید؛ پس از آن تأثیر شما بسیار اندک است
۷. کار کردن تنها روی دریافت یک فضیلت در کودک، دیگر فضایل را نیز در او شکوفا می‌کند
۸. مخلصانه صلاح فرزند را بخواهید، نه برای آبروی خود
۹. نباید توقعی از فرزندان داشته باشید؛ تنها وظایف خود را انجام دهید
۱۰. هدف تنها کار بد نکردن آن‌ها نیست بلکه مسابقه اصلی بر سر در جرات خوب بودن است

۱. تشویق‌ها و تنبیه‌ها

نباید سخت، فراوان و فوری باشد و او را محاصره کند. / باید شامل همه امور بوده؛ دنیوی و اخروی

بی دلیل محبت کنیم نه هنگام انجام کار خوب / بر سر حق تنبیه کنیم نه هنگام عصیانیت / در غیر این صورت کودک، فرزند خوب بودن خود را به دیگران واگذارد می‌کند و خلاقیت‌اش از بین می‌رود.

۲. با پنداری خود، گلی را تربیت کنیم که عطرش همه را متأثر می‌کند.

کسب حلال و آموزش مفهوم روزی / نشان دادن و تحلیل ایمان خود در بحران‌ها / رفتار با نزدیکان غیر منداخله‌جویانه و دوستانه باشد

پدر به مادر محبت و مادر به پدر تواضع داشته باشد. / در ادبیات محاوره‌ای خداوند یاد شود / خوش اخلاقی‌ها به‌خاطر خدا انجام شود نه آبرو

در برخورد با کودک حسن ظن داشته باشید؛ از انصاف خارج نشوید؛ می‌گری و حال گیری نکنید؛ پاره‌ی حق نگذارید / در کنار شما خود را در امنیت ببیند

۳. بیان منظورها در قالب اشارات باشد؛ تصریح، استقلال فرد را می‌گیرد

۴. آموزش «نه گفتن» به خود؛ به‌کار نبردن کلمه «دل‌م می‌خواهد» یعنی آموزش ناپسند بودن خودخواهی

۵. بین فرزندان و اقاربی‌ها یا پدافاصله باشد

۶. تشریح جهان پس از حضور امام و ایجاد حس امید و هویت؛ فرزندم امام من و تو جهان آینده را اداره خواهد کرد.

۷. ترمیم آفت‌های بلند برای درس خواندن و کار کردن

۸. موارد تعاقب

به‌خاطر خلاقیت و شکوفایی نه به‌خاطر قفیر نبودن و حب مقام

۹. همکاری پدر و مادر در تربیت

۱۰. آموزش عبادت

۱۱. آموزش دعا کردن به‌عنوان مغز عبادت دعا پرواز خیال در بی‌نهایت حقیقی است

۱۲. آموزش ایمان

وجدان فرزندان نمی‌تواند همه بار رفتارشان را به عهده بگیرد / ایمان یک بار و محبت عمیق در گوشه دل است / ایمان تسهیل‌کننده فهم در فرزندان است / طوری که یاد بگیرد هر لحظه با خدا زندگی کند / جنبه‌های نظارتی او برای فرزندان مهم‌تر است

۱۳. کمبود محبت ریشه بسیاری از بدبختی‌هاست

والدین باید هر بار محبت خود را اثبات کنند و بعد بگویند اما محبت خدا و امام بیشتر است

۱۴. نشان دادن زندگی مؤمنین و معاشرت با آنها

۱۵. یادآوری پس از یادگیری

بیان مکتوب

Bayanmanavi.ir

سیاستمداران ۱

رسانه‌ها ۲

قوانین اجتماعی ۳

کارت ساعت‌زنی در ادارات پیام‌های زیادی در بر دارد؛ من به تو اطمینان ندارم؛ فکر هم نمی‌کنم اصلاح شوی و نمی‌توانم بر روی شخصیت تو حساب باز کنم)

۱۶. فرزندان در جریان از بین بردن صفات بد خود، با خدا ارتباط قوی پیدا می‌کنند

۱۷. برنامه‌ریزی برای انس با کارهای خوب و همراهی با آن‌ها تا ایجاد آن

۱۸. آشنا کردن آن‌ها با عرصه سیاست آمیخته با دین

نباید با سیاست قهر باشند / آموزش فرهنگ جامعه‌پذیری و اجتماعی شدن / تحمل نظرهای مخالف

دفاع از حق خود (در دعواهای بین فرزندان وارد نشوید) / نترسیدن از رقابت / نترسیدن از شکست

به‌رسمیت شناختن نقاط قوت و ضعف طرف مقابل / معرور نشدن از نقاط قوت تحقیر نشدن به‌خاطر ضعف‌ها (والدین از ضعف‌های شان صحبت کنند)

۱۹. تبدیل بازی‌ها به مسابقه برای شجاع بار آمدن بچه‌ها و استفاده از معما برای افزایش قدرت تحلیل

۲۰. پرورش قدرت خیال کودک (از مشق حقیقی)

مثلاً درباره معادبا استفاده از دوسوره الر حمن و واقعه / پرورش درست خیال، کاری می‌کند که در بزرگسالی اسیر خیال پردازی‌های دنیاشود

تمام داستانهایش باید حکمت آمیز باشد / استفاده از رادیو و داستان خوانی به‌جای ابزار بصری

۲۱. آموزش مفاهیم به ویژه معارف دینی در محیطی غیر از مدرسه مؤثر تر است. (از دو یا مساجد) در مدرسه اجبار جلوی استقلال و خلاقیت فرد را می‌گیرد

۲۲. تشریح این واقعیت که بخشی از زندگی نبرد با سختی‌هاست مثل روز شکار که سختی ورزش را انتخاب می‌کند

۲۳. تأکید بر روی خوبی‌ها و زیبایی‌های شخص باعث باال رفتن انگیزه و اعتماد به نفس برای تعالی می‌شود

۲۴. پدر فرمانده حقوقی و مادر فرمانده عاطفی خانه است پدر افزایش دهنده عقلانیت، عزت نفس و فعالیت فرزندان و حمایت‌کننده از جایگاه مادر است

مادر شکل دهنده شخصیت آن‌ها و تقویت‌کننده جایگاه پدر است

۲۵. کلیدی‌ترین حقیقتی که باید آموزش داده شود مفهوم عبد بودن است علت اصلی اطاعت ما عبد بودن ماست

۲۶. دعوت فرزندان به تقوی به‌جای دعوت به انجام کار خوب فرزند من! الان شغل خوب پیدا کردی، خدا هم ازت قبول می‌کند!؟

عوامل محیطی